

Borba se uvijek isplati

Rano penzionisanje je istorijski uspjeh

2

Slobodan protok lica

Neophodna je adekvata primjena popratnih mjera

3

Proširenje opšteg kolektivnog ugovora

U branši bezbjednosti novo predsjedništvo

4

Broj 2 | mart 2013 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Nacionalno glasanje od 3. marta 2013

Zlatni padobran je presječen

Sa jasnim rezultatom glasanja od (67,9%) švajcarsko glasačko stanovništvo je glasalo protiv onih koji se bogate na račun siromašnih. Osim toga inicijativa za minimalne plate u kantonu Jura je prihvaćena kao i produženo radno vrijeme prodavnica u gradu Basel subotom je odbačeno. Rezultat pokazuje: Stanovništvo ne želi da stotine hiljada radnika sa veoma niskim platama budu kažnjeni, koji jedva da imaju za goli život dok na drugoj strani se isplaćuje milionske plate.

Prihvatanje inicijative protiv prevaranata i prihvatanje narodne inicijative u kantonu Jura, kojom se niske plate zabranjuju i kojom su minimalne plate obavezne, su jasan signal za više pravedniju raspodjelu. Stanovništvu je već dovoljno da u Švajcarskoj postoje top menadžeri i veliki akcionari koji svake godine uzimaju milijarde dok na drugoj strani skandal sa veoma niskim platama sve više želi se prečutati. Poruka je jasna: Politika mora konačno da zaustavi samoposluživanje menadžera. I ona mora da se pozabavi skandalom niskih plata u bogatoj Švajcarskoj.

Dosta sa skandalom niskih plata

Sve više vrhunski rukovodioci sa milionskim bonusima i zlatnim padobranima na koje čovjek može samo da odmahne glavom. Manje poznato – ali jednako nečuveno – je: dok nekolicina njih se sramno bogati u Švajcarskoj postoje 440 000 radnika i njihovih porodica koji žive od plate koja je manja od 4000 franaka. To nije dovoljno za jedan dostojanstven život. Stav onih koji zastupaju mišljenje poslodavaca, ako plata nije dovoljna, možete se prijaviti na socijalnu pomoć zvuči opravdano veoma cinično.

Sada se treba primjeniti

Inicijativa je u pravom smjeru ali neće prevarante moći iskorjeniti. Menadžerima se mora postaviti gornja granica plata. Mladi socijalisti (Juso) predviđaju gornju granicu na 1:12. Oni hoće da ničija godišnja zarada ne smije biti manja od mjesečne plate najboljeg menadžera u istom preduzeću. Danas vrhunski medžer zaraduje u prosjeku 73 puta više nego njegov radnik sa najnižom platom. O ovoj inicijativi će se glasati u jesen ove godine.

Jura sa zakonski postavljenom najnižom platom

Nakon Neuenburga Jura je drugi kanton koji uvodi zakonom postavljene najniže plate. Narodna inicijativa koju je Unia podržala je prihvaćena sa 54,2% glasova. Problem niskih zarada i rastućeg pritiska na plate mora da se riješi u cijeloj Švajcarskoj. Sa inicijativom o minimalnim platama što su pokrenuli sindikati kjom se zahtijeva minimalna plata od 4000 franaka i bolja zaštita plata postoji konkretno rješenje na stolu. Unia zahtijeva da predstavnici naroda u Bernu da podrže minimalnih zarada na narednoj parlamentarnoj debati.

Nema produženog radnog vremena prodavnica u Baselu

Bazelski glasači su odbili produženje radnog vremena prodavnica do 20 sati subotom. Već kod poredjenja glasača u kantonima Zürich, Luzern, St. Gallen i Genf glasači su protiv produženja radnog vremena dali jasan signal i glasali su protiv: Stanovništvo je zadovoljno sadašnjim radnim vremenom prodavnica i cijene zaštitu radnika više od profitnih interesa velikih distributera. Unia poziva Vladu da ispoštuje volju naroda i da konačno odbaci prijedloge koji su trenutno na čekanju u vezi rada nedjeljom (Motion Abate) i masovno rastezanje postojećeg radnog vremena prodavnica radnim danima (Motion Lombardi).

☞ Aurora García

Editorial

Dragi čitaoci i čitateljke

5260. Toliko godina bi trebao jedan radnik da radi u Švajcarskoj pod uslovom da ima platu od (Sfr 6000) kako bi došao na sumu od Sfr 420 000 000, koju je gospodin Vasella zaradio kod novartisa! Previsoke menadžerske plate od gospodina Vasella i njegove kompanije kontinuirano izazivaju ogorčenje i zaprepašćenje: Koje posebne poslove obavlja ova gospoda i nekoliko gospodja da toliko više zaraduju od jednog običnog radnika? Pa ipak uprkos flagrantnoj nepravdi ove plate nisu jedini problem našeg privrednog sistema – oni su simptom jedne opasne bolesti koja nam prijeti: supremacija finansija ultraliberalizam kao i uzimanje talaca u politici.

Južno evropske zemlje poznaju ovakvu politiku: Za menadžere i za bankare ne smije da fali na platama i da manjka državne podrške. Veći dio stanovništva ne mora uvijek da plaća visok porez, oni uvijek štede na troškovima. Političari ponavljaju kao mantru, da bi socijalna država bila skupa i štede u zdravstvu, obrazovanju, kod socijalnih osiguranja ali ne kod državnih profitera. Njihov cilj uništiti socijalnu državu i obezbijediti jeftinu radnu snagu. To stavra siromaštvo, donoseći za Vasella svijet pun bogatstva. Sada kada je Švajcarsko stanovništvo prihvatilo inicijativu pokazalo je jasan znak svoga nezadovoljstva. Na taj način je zaliječena samo mala ranića. Ultraliberalizam se nezaustavno širi i zaustavlja razvoj nacionalne ekonomije. Ovo je zaista jedna velika bolest, protiv koje se mi radnici moramo boriti.

Marília Mendes

Sindikalna sekretarica odjela migracija i član redakcionog tima

Presječen zlatni padobran i usvojena inicijativa protiv prevaranata

News

ORU šopovi na benzinskim pumpama u Fribourg

Od 1. Marta u Freiburg kao prvom kantonu je važeći Opšti kolektivni ugovor proglašen opšteobvezujući. Vlada je odgovorila na zahtjev sindikata Unia i Syna. Do sada je bilo samo tri četvrtine prodavnica na pumpama koje podliježu opštem kolektivnom ugovoru ako su članovi udruženja poslodavaca. Konkretno ORU je opšteobvezujući za sve šopove. Tako sindikati žele da spriječe pogoršanje radnih uslova u prodavnicama.

Opšti kolektivni ugovor u industriji

Ovaj ugovor štiti oko 300.000 zaposlenih radnika. Zahvaljujući sindikatu Unia postoji jedan Opšti kolektivni ugovor za ovu branšu, koji spada u grupu važnijih kolektivnih ugovora. Unia se zalaže zajedno sa svojim članovima da MEM ugovor i dalje pruža zaštitu svojim pravilima i da se uvede minimalna plata koja neće biti manja od 4000 franaka

Revizija zakona za državljanstvo: Prijedlozi SPK

Prepreke za dobijanje švajcarskog državljanstva treba da se otklone. Nacionalna politička komisija (SPK). Ona preporučuje Vijeću da pooštri zakon za dobijanje državljanstva. Pooštavanje se odnosi na osobe sa privremenim boravkom: Ako neko godinama ima privremenu vizu odnosno privremeno regulisan boravak, onda se ove godine ne računaju za dobijanje B vize. Dalja pooštavanja su ona koja se odnose na mlade: Komisija ne želi da vrijeme mladih provedeno u Švajcarskoj između 10. i 20. godine života da se ne računa duplo. Sa revizijom zakona za dobijanje državljanstva Savezno vijeće želi da harmonizuje postupak. C viza treba da bude jedan od preduslova za državljanstvo.

Inicijativa za stipendije: Unia odbija protivprijedlog

U Švajcarskoj ne postoji jednakost u tercijarnom sektoru. Krivac za to su velike kantonalne razlike u visini stipendija i male obračunske stope uopšte. Ovakvu situaciju želi udruženje Švajcarskog udruženja studenata (VSS) da spriječi. Protiv prijedlog međutim nije problem jer ne predviđa povećanje ali i materijalnu harmonizaciju. Ovaj prijedlog nije alternativa za inicijativu stipendija koju je Unija podržava.

Profesionalni doprinosi za 2012

Da li ste potražili dio doprinosa za primjenu opšteg ugovora? Unia članovi ovisno od visine članarine dobijaju jedan iznos nazad između 60 i 120 franaka godišnje. Ako to još niste učinili, prijavite se na u Vaš region. Osoblje će Vas posavjetovati i pomoći Vam.

Izmjene socijalnih osiguranja 2013

Starosne i invalidske penziju u blagom porastu

Starosno osiguranje, drugi i treći stub osiguranja, porodični dodaci itd.: Na svim poljima socijalnih osiguranja ove godine postoje promjene.

Starosne penzije

Svake dvije godine penzije se prilagodjavaju platama i cijenama. Od početka 2013 penzionisani će dobiti uvećane starosne penzije. Minimalna starosna penzija iznosi po novom 1170 franaka, maksimalna penzija 2340 franaka; a maksimalna penzija za bračni par iznosi 3510 franaka.

Dodatak na ime pomoći trećih lica

Također i dodatak za nadoknadu na ime pomoći za bespomoćna lica za penzionere se uvećava: Ovaj dodatak se isplaćuje penzionerima kojima je u svakodnevnom životu potrebna tuđa pomoć. Važno: Ova nadoknada se ne isplaćuje automatski već je potrebno podnijeti zahtjev. Za teži stepen bespomoćnosti se isplaćuje 80% minimalne starosne penzije, dakle to iznosi 936 franaka. Za srednji stepen taj iznos je 585 franaka, dakle polovina od minimalne starosne penzije. Pomoć lakšeg stepena je 20 procenata (234 franka).

AHV-Minimalni doprinosi za starosnu penziju

I visina minimalnih doprinosa za starosnu penziju se povećava i minimal-

Blago poboljšanje u plaćanjima iz socijalnih osiguranja

ni doprinosi za starosnu penziju za nezaposlena lica i za samostalce, koji imaju svoja preduzetništva i tokom godine ne zaraduju više od 9400 franaka će se uvećati. Taj iznos je po novom je 480 franaka godišnje. Visina maksimalnog doprinosa je 50 puta veća od visine minimalnog doprinosa, i iznosi 24000 franaka. Također i doprinosi dobrovoljnog osiguranja se povećavaju i minimalni iznos po novom je 914 franaka. Dobrovoljno se mogu osigurati Švajcarski državljani ili državljani EU i EFTA koji se presele da neko vrijeme žive u nekoj od zemalja nepripadnica EU i EFTA a uslov je da su prije toga neprekidno uplaćivali doprinose za period od najmanje pet godina.

Invalidske penzije i dopunske beneficije

Kako se starosne povećavaju isto tako se povećavaju i invalidske penzije: minimalna penzija (od pune penzije) iznosi 1170 franaka, a maksimalna 2340 franaka Za invalide i primaocce invalidskih penzija koji su mlađi od 20 godina koji su smješteni u bolnicama i koji imaju defektološke nedostatke od rođenja po novom invalidsko osiguranje preuzima još samo 80 posto troškova, kanton preuzima preostali dio. Liječenje treba da se obavlja u nekoj bolnici koja je priznata od strane zakona o zdravstvenom osiguranju. Doprinosi za pokriće osnovni životnih troškova (dodatak na penziju) su također povećani.

Drugi stub osiguranja

U drugom stubu osiguranja (penziona kasa) su povećani tkzv. granični iznosi. Po novom sve osobe koje godišnje zaraduju najmanje 21060 podliježu ovom osiguranju. Maksimalna plata (granična plata), za plaćanja penziona kase sigurnosnog fonda, je uvećan sa dosadašnjih 125280 na 126360 franaka. Ovaj sigurnosni fond garantuje plaćanja penziona kase ukoliko bi ista dospjela pod stečaj. Stopa doprinosa za dodatke kod nepovoljne starosne strukture iznosi 0,08 procenata (ranije 0,07). Ovaj iznos moraju penziona kase da uplaćuju u sigurnosni fond.

Porodični dodaci

Po novom i samostalni preduzetnici imaju pravo (osim poljoprivrednika) na porodične dodatke. Svi samozaposleni (privatnici) podliježu ovom zakonu i moraju da uplaćuju doprinose u fond za porodičnu naknadu.

Stub osiguranja 3a

Maksimalan iznos umanjenja poreza za doprinos u fond vezanog stuba osiguranja 3a je povećan. Za osobe koje su osigurane u drugom stubu osiguranja taj iznos je 6739 franaka (ranije 6682). Ko nema drugi oblik osiguranja (penzionkasu) može da od poreza odbije iznos po novom 33696 franaka (ranije 33408).

☞ Aurora García

Deset godina ranog penzionisanja FAR rente na gradilištima

Veliki istorijski uspjeh f a : r

Rano penzionisanje na gradilištima traje već deset godina. I to je jedan veliki istorijski uspjeh! Sve više i više branši nude FAR rješenje (prijevremno penzionisanje).

Kada su sindikati zahtijevali rano penzionisanje za građevinske radnike, građevinski poslodavci su govorili: «To je nemoguće». 10 godina poslije uvođenja «fleksibilnog načina penzionisanja» (FAR) pokazalo se, da je to i te kako moguće. Brojke uspjeha: Fondacija FAR, građevinski sindikati i Udruženje građevinskih poslodavaca su osnivanjem od 1. Julia 2003. godine, do sada omogućili za više od 10500 građevinskih radnika, da se sa 60 godina penzionišu. I to sa prosječnom prelaznom penzijom od 4352 franaka do redovnog starosnog penzionisanja. Nešto više od polovine

Razloga za slavlje ima dovoljno

njih je u međuvremenu već dostiglo redovno penzionisanje.

Penzioni fondovi u doglednoj budućnosti obezbjedjeni

Fondacija je sredinom prošle godine brojila 7055 preduzeća sa 88 372 zapo-

slenih. U prvih deset godina je uplaćeno doprinosa u visini od oko 2,5 milijardi franaka (5 procenata od ukupne plate, od toga preduzeća plaćaju 4 procenta a zaposleni 1 procentat). Kao stepen pokrića je ispostavljen 120,8 procenata. Tako je rano penzionisanje

u doglednoj budućnosti osigurano. Obzirom na ovo građevinski poslodavci ne žele više da se podsjećaju na svoje bivše ne. Naprotiv oni danas sa FAR penzionisanjem dobijaju novi personal u svojoj branši.

☞ Aurora García

Gradjevinska branša nije jedina sa FAR rješenjem. U međuvremenu su i druge branše uvele mogućnost ranog penzionisanja. U nastavku Vam prikazujemo listu ORU odn. branše koje su uvele mogućnost ranog penzionisanja:

- Industrie de la construction VD (CRP) (Gradjevinarstvo Waadt)
- Opšti kolektivni ugovor u branši «Rad na skeli»
- Retabat (Gradjevinarstvo i keramičari Wallis)

- KAV Holcim
- CCRAMB – Bâtiment/Métallurgie Genève (Metalna izgradnja/elektro-industrija Genf)
- Mikro i industrija satova na području njemačkog govornog područja Švajcarske – PREVHOR
- GAV IBA-Grupa Aarau (Industrijska preduzeća Aarau/Strujna postrojenja)
- Papirna industrija Švajcarske (Papirna- i industrija celuloze)
- MPS Micro Precision Systems, Biel/

- Bonfol (Industrija satova)
- Rani model penzionisanja (VRM) izrada krovova i zidova
- Industrija mermera i granita
- Retaval (Sanitarne instalacije/Spengler, grijanje/ventilacija, Metaloizgradnja, Elektro-Instalacije Wallis)
- Isoliergewerbe (bez GE, VD, VS)
- GAV Auto industrija Wallis
- CCRA (RESOR), Second Oeuvre Romandie (Izgradnja Romandie)
- Carrosseriegewerbe CH

- LGAV opšti kolektivni ugovor švajcarskih bravara metalo industrije, poljoprivrednih mašina kovačnica i čelično zanatstvo
- MÉTAL VAUD: Serrurerie et construction métallique, d'isolation et de calorifugeage canton de VD (Metalna branša Waadt)
- Elektro- i telekomunikacije – branša za instalacije u Švajcarskoj
- GAV Coop
- L-GAV ugostiteljstvo

Zdravstvena djelatnost privatizacija

Talas privatizacije obuhvata švajcarske bolnice

Od novembra 2012. godine 22 zaposlena radnika bolnice La Providence u Neuchâtel se bori protiv ove privatizacije. U ovom radnom sporu se pokazalo koliko neprijatne posljedice novog načina finansiranja i privatizacije javnih bolnica mogu da budu za radnike i za pacijente.

Treba spriječiti narušavanje zdravstvenog sistema

Grad La Providence je nedavno priključen privatnoj grupi Genolier. Otpuštanja prestanak i otkaz opšteg kolektivnog ugovora su najavljena već prošle godine. La Providence pripada mreži bolnica u Neuenburg, koje pružaju javne usluge i zbog toga dobijaju državne subvencije. Takve bolnice moraju zauzvrat primjeniti opšti kolektivni ugovor «Santé 21». Ipak Grololier ne želi Opšti kolektivni ugovor, ali državne subvencije i tako. Kantonalne vlasti prihvataju ovaj izuzetak. 22 štrajkača koji su se borili protiv otkaza Opšteg kolektivnog ugovora su dobili momentalni otkaz. Tužba je podnijeta odluka se još uvijek čeka.

Novo finansiranje bolnica: Pritisak na bolnice

Slučaj La Providence prikazuje, ružnu stranu privatizacije, skladištenje uvedenog načina finansiranja bol-

nica. Već godinu dana se bolnice subveniše po principu tzv. paušalnog slučaja, bolnice ne dobijaju više svoje stvarne troškove već paušalno. To znači za svaku dijagnozu, za svaku operaciju se odredi koliko smiju da koštaju. Paušalnu sumu za troškove bolnica dobija od države. Ako operacija više košta bolnica mora da doplati ako košta manje bolnica ostvaruje dobit. Na osnovu ovoga svaka bolnica je zainteresovana da radi na takav način da pravi što manje troškova. Usluge se moraju stalno smanjivati. I Bolnice sve više upadaju u finansijske probleme. Za privatne klinike kao što je Genolier je jednostavna igra da preuzme ove bolnice i da svoju sferu uticaja još više ojača.

Lošiji radni uslovi i dva nivoa zdravstvenog sistema?

Posljedice su očigledne takodje i opadanje kvaliteta pružanja zdravstvenih usluga. Pacijenti se ne liječe kako treba i šalju se jako brzo kući obzirom da troškovi liječenja ne smiju biti veliki i liječenje košta. Bolnice su sve više zainteresovane da prime bogate pacijente sa privatnim osiguranjem, koji mogu da plate određene usluge. U svemu tome su oštećeni i zdravstveni radnici: duže radno vrijeme, manje dodatka za noćni rad i rad nedjeljom, određena odjeljenja će se ukinuti itd. Osoblje mora biti «fleksibilno» troškovi treba da budu što niži. Zanimanja u zdravstvu postaju sve manje privlačna što dovodi do toga da sve manje osoba želi da se obrazuje i da ostane da radi u ovoj branši.

Aurora García

Coop ORU: Više zaštite i fer zarade

Pregovori Coop u vezi Opšteg radnog ugovora

Ove godine ističe Opšti kolektivni ugovor za Coop i stoga pregovori počinju već u proljeće. 2014 treba da postoji novi ORU jer Coop - ORU slavi svoj 100-godina jubilejum. Peticija delegata na Unia konferenciji zahtijevaju bolju zaštitu od fleksibilnosti i jedan dobar ORU za sve

Posljednjih deset godina prihodi od prodaje, dobiti i produktivnost u svim kopovim kompanijama su povećani. Tako je dobit profit zadnjih

deset godina porastao za 43 procenta. Na drugoj strani osoblje je sve više pod pritiskom i od njih se zahtijeva još fleksibilnije radno vrijeme kao i fleksibilnost u pogledu radnih zadataka. Pri tome plate stagniraju posebno kod zaposlenih radnika sa dužim radnim stažom.

Peticija za bolju zaštitu

Tu treba da se dese promjene, delegati zahtijevaju poboljšanje Opšteg kolektivnog ugovora u sledećim tačkama:

1. Više zaštite što se tiče fleksibilnosti radnog vremena i to kroz određivanje maksimalnih minus i plus sati i dužine radnog dana (npr. ponovno uvođenje sata za «kucanje» registrovanje radnog vremena).
2. Pravične zarade kroz povećanje minimalnih zarada, uzimajući u obzir i radni staž i odgovornost i jednakost u platama i transparentnost plata.
3. Dobar Opšti kolektivni ugovor i održavanje odn. praćenje primjene istog i to kroz odabrane sindikalne delegate sa jasnim pravima i obavezama, i da se omogući kontrola primjene Opšteg kolektivnog ugovora u filijalama.

Kako bi ovi zahtjevi dobili na težini oni su sažeti u jednu peticiju i sakupljeni su potpisi. Jer i osoblje Coopa imaju pravo na parče kolača!

Aurora García

Jubileum i zahtjevi za poboljšanje ORU

intervju

Rita Schiavi, rukovodilac odjela migracije i član Unia rukovodstva

Slobodan protok lica

Ventil klauzula: Rizik od povećanja nesigurnih radnih uslova

Savezno vijeće želi da u proljeće aktivira ventil klauzulu za građane pripadnika starih EU-17-zemalja – konačna odluka se očekuje krajem marta. Tim povodom smo razgovarali sa Rita Šiavi, rukovodilac migracionog odjela u sindikatu Unia o pozadini i posledicama ponovnog uvođenja kontingenata.

Ukoliko se ova klauzula u proljeće zaista aktivira, kakve posledice bi to imalo za migrante iz zemalja EU?

Vize B- (za 17 EU zemalja) i vize L (za 8 EU-zemalja) bi se postavile kvote odn. ograničen broj dozvola. Ako je kontingent (kvota) «istrošen» a firma i dalje treba radnike još uvijek imaju mogućnost da zaposle radnike iz pograničnih dijelova ili sa kratkoročnim dozvolama boravka. Ili više naloga na strane kompanije koje to obavljaju sa postojećim radnicima. Ovo će se posebno odraziti na zanatstvo. To za migrante će da znači, da će dobijati samo kratkoročne radne naloge, neće znati, da li će im se radni nalozi produžiti i stoga neće moći da planiraju svoju budućnost. I da će sve više iz pograničnih dijeova raditi i van granica regiona što će dovesti do veoma dugih puteva odn. udaljenosti posla od kuće.

Savezno vijeće stalno ističe veliki značaj slobodnog protoka lica za švajcarsku privredu. Zašto bi sada trebalo uvesti ograničenje?

Savezno vijeće se nada, da će na taj način smiriti građane (glasače) u pogledu sledećeg narednog glasanja vezanog za migracionu politiku (Ecopop-inicijativa, imigraciona inicijativa SVP, glasanje planirano za 2014). Opasnost ipak postoji, da ova inicijativa kod većine stanovništva bude prihvaćena. Ja ipak mislim, da je ventil klauzula pogrešno sredstvo, za zaustavljanje imigracione inicijative.

Kakav je stav Unia sindikata i švajcarskog udruženja sindikata u pogledu aktiviranja ventil klauzule?

Mi kažemo, kao i prije godinu dana, da ventil klauzula ništa ne donosi. Ako postoji potreba za radnicima onda će poslodavci naći puteve i sa ventil klauzulom da radnu snagu pronadju i zaposle. Za dotične radnike to znači da će raditi pod prijekornim uslovima i da će svoju budućnost u švajcarskoj veoma loše moći planirati. Može da se stvori prepreke kod zaposlenja visokokvalifikovanih radnika, jer oni dolaze u švajcarsku samo pošto su potpisali stalni ugovor. To se odnosi na primjer na zdravstvo, inženjere, rukovodeći personal itd.

Kako ocjenjujete budućnost slobodnog kretanja lica (FZA)?

Mislim da postoji određeni riziko, da ukoliko dodje do glasanja protiv proširenja slobodnog kretanja lica i na Hrvatsku, koja će ovog ljeta postati članica Evropske unije da narod će izglasati protiv. Važno je da se popratne mjere u pogledu slobodnog protoka lica poboljšaju. Posebno nam je potrebna solidarna odgovornost, zato što damping plata u zanatstvu kroz sumnjive i neodgovorne podizvodjače postala realnost. Zakon o solidarnoj odgovornosti čak i Skupština usvojila. Poslodavci i dalje pokušavaju svim sredstvima da imaju uticaja na primjenu usvojenog zakona i da se ipak ne pridržavaju solidarne odgovornosti. Očigledno da poslodavci nisu shvatili da sami ugrožavaju slobodan protok lica FZA ukoliko nam ne pruže ruku za primjenu rigoroznih pratećih mjera!

Aurora García

Opšti kolektivni ugovor u službama bezbjednosti

Konferencija u branši bezbjednosti

Održana konferencija za branšu bezbjednosti

12. februara je održana konferencija za branšu bezbjednosti u centralnom sekretarijatu Unia u Bernu. Ova konferencija je bila uglavnom u znaku tekućih pregovora u vezi Opštih kolektivnih ugovora. Sljedeća konferencija će se održati ponovo 4. juna. Na žalost branša se morala oprostiti od svog dugogodišnjeg angažovanog kolege koji je bio za branšu odgovoran, Valérie Boillat.

U utorak, 12. februara, je održana i dobro posjećena konferencija u Bernu. U toku 1^{1/2} konferencije bila je i delegacija poslodavaca-VSSU koja je prezentovala njihove prijedloge za trenutnu reviziju Opšteg kolektivnog ugovora. Više nego jednom delegati odnosno sindikalni aktivisti su postavili pitanje, koje su poslodavci u prošlosti donijeli, posebno što se tiče doprinosa za izvršenje Opšteg kolektivnog ugovora i potraživanja od regionalnih organa.

Problem radno vrijeme

U diskusiji je došlo do apsolutne nužnosti da se uvede obavezno popunjavanje radnog vremena, kao i obavezna da se može zahtijevati

kontrola. VSSU je konačno priznalo da se ovo pitanje mora regulisati. Mi ćemo im vjerovati na riječ kod sljedećih pregovora. Pored toga su delegati diskutovali da se slijedi stra-

Adrienne Herrmann u predsjedništvu

tegija: ABC-Model odVSSU je osnova za pregovore i delegatima je jasno koje tačke se moraju još poboljšati.

Niranje pregovaračkih delegata i predsjedništva

Schliesslich na kraju delegati su morali birati novu pregovaračku delegaciju zbog raznih ostavki. Iza brani su sljedeći delagti: Adrienne Herrmann (novi), Daniele Hunziker, Pascal Marsegan (novi), Dominik Ritzmann (novi), Thomas Bensik (novi).

N akraju delegacija je birala Adrienne Herrmann u Co-presjedništvo branše, zajedno sa Daniele Hunziker. Adrienne radi u oblasti Flughafen-Sicherheit i već odavno se zalaže s puno hrabrosti za bolje radne uslove radnika. Adrienne je umjesto kolege Franz Studerus, koja je preuzela novi izazov. Franz dobio veliki aplauz i veliko hvala za neumorno zalaganje za preuzimanje branše i punim srcem ce ostati delegat u branši.

Aurora Garcia

Internacionalni dan žena: Unia je imala akcije na području cijele Švajcarske

Tri zahtjeva sindikata Unia

Zahtjevi Unia žena 2013 glase: Jednakost plata, minimalna plata 4000.- i AHVplus. Ova tri centralna zahtjeva za poboljšanje jednakosti izmedju žena i muškaraca su bili na Osmi mart prezentovani u cijeloj Švajcarskoj. Povodom međunarodnog dana žena Unia svim radnicama u maloprodajnom sektoru i industriji dijelila male poklone kao znak zahvalnosti za njihov rad i zajedničku posvećenost jednakosti.

Unia sekretari/sekretarice su u oko stotinu preduzeća (prodavnica i industrijskih firmi) podijelili novčanice simbolično od 41 franak na novčanice od 50 franaka koja simbolizuje razliku u plati, koja iznosi 18,4 procenta. I kao znak nastavka Unia borbe ka unapredjenju vrednovanja rada žena i protiv diskriminacije žena i čokoladu kao zahtjev «Jednakost plata! Minimalna plata 4000.-! AHVplus!».

Provjeriti plate i minimalne plate u Opštim kolektivnim ugovorima i zakonima

I ako je jednakost u platama zakonom zagantovana malo je preduzeća koji ispituju plate i jednakost plata i koja preduzimaju mjere protiv diskriminacije. Unia zahtijeva da se

primjena zakona o jednakosti plata u preduzećima ispituje, s druge strane Unia zahtijeva odmah povećanje plata žena kroz uvođenje minimalnih plata, kao i u narednim pregovorima za obnovu Opšteg kolektivnog ugovora u industriji gdje je razlika u platama 23 procenta. Od 100000 zaposlenih, koje spadaju pod ovaj ugovor većina su žene koje će profitirati od uvođenja minimalnih plata. Imajući u vidu otpor koji pružaju veliki preduzetnici kada se vode pregovori o minimalnim platama u Opštim kolektivnim ugovorima Unia vodi kampanju sa sindikalnom inicijativom o uvođenju minimalnih plata od najmanje 4000 franaka: Ovo se odnosi na 15,8 žena, a muškaraca samo 6,1 procenta. Posebno drama-

Unia za ravnopravnost plata, za minimalne plate i za AHV Plus

tična situacija je sektoru maloprodaje gdje oko 60000 žena prima platu ispod 4000 franaka. Takve niske plate nisu dovoljne za život.

AHVplus za dostojanstveno penzionisanje

Niske plate žena takodje imaju veliki uticaj na penzije žena, koje često nisu dovoljne za dostojanstven život u starosti. Unia podstiče jačanje AHV, jedini model starosnog osiguranja koji je socijalan i koji podržava ravnopravnu raspodjelu prihoda. Zato Unia podržava inicijativu AHVplus Švajcarskog udruženja sindikata za povećanje AHV za 10 procenta koji koristi svima posebno ženama.

Darinka Filipovic

Vi pitate – mi odgovaramo

IV renta – invalidska penzija? Da li će mi biti isplaćena u inostranstvo

Ja sam Portugalac i radio sam mnogo godina u Švajcarskoj. Već četiri godine dobijam invalidsku penziju (50%). Već dvije godine sam nastanjen kod moje prijateljice u Hrvatskoj. Obzirom da se moje zdravstveno stanje (na svu sreću) poboljšalo invalidsko osiguranje (IV) mi je smanjilo moju invalidsku penziju na četvrtinu penzije. Invalidsko osiguranje odbija da mi isplaćuje penziju ako i dalje nastavim da živim u Hrvatskoj. To su mi obrazložili da četvrtina penzije se isplaćuje samo ako osiguranik živi u Švajcarskoj. To ne mogu da vjerujem. Da li je IV zaista u pravu?

Samo djelomično. Švajcarski državljani dobijaju isplatu invalidske penzije svuda bez obzira na to gdje će da žive. Isto tako i državljani 27 zemalja Evropske Unije (EU) i tri EFTA-države Liechtenstein, Norveška i Island. Ali: To se odnosi samo na cijelu penziju, tri četvrtine i pola invalidske penzije. Četvrtina penzije se isplaćuje samo ako osigurano lice mjesto prebivališta ima u Švajcarskoj ili u nekoj od EU/EFTA zemalja. Obzirom da ste kao Portugalac državljanin jedne od zemalja Evropske Unije, invalidsko osiguranje Vam je do sada pola Vaše penzije isplaćivalo u Hrvatskoj. Obzirom da sada imate pravo samo na četvrtinu penzije nažalost nećete istu dobiti. Hrvatska (još) ne pripada Evropskoj Uniji.

Drugačije je za osobe koje ne dolaze iz neke od zemalja Evropske Unije i EFTA zemalja. Za njih je odlučujuće to da li njihova država ima zaključen ugovor o socijalnom osiguranju sa Švajcarskom. Ako je to slučaj onda im se njihova invalidska penzija (izuzetak četvrtina penzije) isplaćuje neovisno u kojoj državi će da žive. Ako medju državama Ugovor o socijalnom osiguranju ne egzistira onda se invalidska penzija isplaćuje samo ako osiguranik mjesto prebivališta ima u Švajcarskoj. Zakonodavstvo po ovom pitanju je prilično kompleksno. Zato ne oklijevajte, već zatražite dodatne informacije u svom Unia sekretarijatu.

Peter Schmid, work, 31.1.2013

Nezaposlen:

Da li mogu da zadržim moj dodatni posao?

Pored mog zaposlenja od 80% radim samostalno još kao web dizajner. Ja pravim web stranice za moje mušterije i održavam iste. Sad sam ostao bez zaposlenja u firmi od 80% i prijavio sam se kao nezaposleno lice. Ali posla kao web dizajner i dalje imam. Ako se prijavim na biro za zapošljavanje RAV i zatražim nadoknadu za nezaposlena lica mogu li ovaj samostalni posao web dizajnera i dalje da obavljam ili moram prekinuti?

Ukoliko ne proširujete zaposlenje kao Web dizajner da vaša raspoloživost za novi posao nije ugrožena, možete i dalje da radite kao web dizajner. Prepreke u toku nezaposlenosti druge ne postoje. Medjutim vi morate za preostalih 80% da tražite posao i da budete u poziciji da ga prihvatite. Ukratko: Vaša zaposlenost kao web dizajner ne smije biti smetnja u prihvatanju drugog posla odnosno ne smije da Vam bude smetnja u traženju posla. odn. u prihvatanju zaposlenja u uobičajeno radno vrijeme. Zbog toga će RAV zahtijevati od Vas da im dostavite tačne podatke o samostalnom poslu kao web dizajner (procenat zaposlenosti, vremenski kad obavljate taj posao). Potrebno je da svako proširenje posla kao web dizajner odmah prijavite kasi za nezaposlena lica i RAV (posrednički biro).

Timur Öztürk, work, 15.2.2013

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. Garcia, D. Filipovic, E. Sarriasan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout C. Lonati, Unia | Druck Ringier Print, Adligenswil | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.

www.unia.ch